

Hoopvolle verhalen over het einde van de wereld

Mark Boode, Tom De Cock, Fikry El Azzouzi,
Thijs Goverde, Marc ter Horst, Marco Kunst, Elin Meijnen,
Milouska Meulens, Marloes Morshuis, Rima Orié,
Mijke Pelgrim, Maria Postema, Esther Walraven,
Anna Woltz, Zindzi Zevenbergen

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Je mag ook niks meer

Marc ter Horst

Wat ik wou: elke nacht een McDonald's in de fik steken, overal Shellreclames bekladden met 'LEUGENAARS!', bladblazers jatten en er harken voor in de plaats zetten, een jachtgeweer kopen en vanaf ons balkon op SUV's schieten, Max Verstappen door elkaar schudden en hem live op tv excuses laten maken voor de uitstoot die hij met z'n domme rondjes en zijn privéjet op zijn geweten heeft.

Wat ik deed: een dopje van een ventiel halen, er een linze in stoppen en het dopje er weer op draaien. Een linze ja. Ik heb het opgezocht, dat is het enkelvoud van 'linzen'. Van die platgeslagen erwten.

'Eh, wat ben jij aan het doen?'

In het licht van de deuropening kon ik alleen haar silhouet zien. Dat bracht me zo van slag dat ik niet meteen wegrende. Wat ik natuurlijk wel had moeten doen.

'Nou?' Het was eind van de middag, bijna donker. Ik had mijn blauwe hoody aan, mijn capuchon ver over mijn hoofd getrokken. Ik had dit al tig keer gedaan zonder ooit gezien te worden. Niek en Jordy waren bij de eerste regendruppels naar huis gegaan. Maar ik wist weer eens van geen ophouden.

'Sorry,' was de enige reactie die ik kon bedenken. Alsof ik me moest verontschuldigen voor het onklaar maken van die lompe Land Rover, waar ik nog altijd geknield naast zat.

‘Sorry?’ Even scheen het licht van een langsrijdende scooter in mijn ogen, toen in de hare. Fok! Het was die blonde uit de vijfde. Hinke heette ze. Dat weet ik omdat Niek een oogje op haar heeft. Kansloos natuurlijk voor een derdejaars.

‘Kom anders even binnen,’ zei ze. ‘Je wordt helemaal nat.’ Ik richtte me langzaam op uit de schaduw van de auto.

‘Nee, dank je.’ Ik keek snel om me heen, maar wat voor figuur zou ik slaan als ik nu ineens opsprong en wegrende?

‘Ik kan natuurlijk ook de politie bellen en je naam doorgeven.’

‘Je weet niet eens hoe ik heet.’

‘O nee, Mats?’ Oef. ‘Echt, kom binnen. Je zit hier zomaar met je tengels aan onze auto en je wilt er gewoon vandoor gaan? Volgens mij heb je wel wat uit te leggen.’

Dat kon ik niet ontkennen. Ik haalde een A4’tje uit mijn tas dat ik normaal altijd onder de ruitenwissers van die obese auto’s deed en liep de carport in.

‘Hier,’ zei ik, ‘hier staat alles op.’

Heel even nam ze het papier tussen haar vingers. Maar ze liet het meteen weer los.

‘Nee,’ zei ze beslist. ‘Jij bent de dader, dus ik wil het van jou horen.’

Ik raapte het blaadje van de grond en slofte achter haar aan naar binnen. Tussen het geluid van de regen door hoorde ik de lucht de autoband uit sissen. Het kon uren duren voor hij plat was.

Hun hal was zo groot als onze woonkamer. Ik kon niet anders dan met een domme blik en open mond om me heen kijken. Wat voelde ik me een sukkel met mijn natte hoody en mijn tas vol linzen en pamfletten.

‘Kom verder,’ zei ze. ‘Hier is een handdoek.’ Ze gooide hem

naar me toe en ik depte er mijn gezicht mee. Niet dat het nodig was.

‘Wil je wat drinken?’

‘Nee, dank je.’ Met dezelfde domme blik keek ik naar haar rokje en naar haar. Wat was ze van plan? Ze pakte een flesje bronwater uit de koelkast, een glas van de plank en liep voor me uit de woonkamer in. Ik voelde me klein, ging op de leren bank zitten en staarde naar twee kolossale wijzers aan de muur die het einde van de middag aangaven.

‘Zijn je ouders niet thuis?’ vroeg ik. Ze kwam naast me op de bank zitten. Die was groot genoeg om zeker twee meter afstand tussen ons te laten.

‘Nee, die zullen zo wel komen.’

‘Maar hun auto staat er wel?’

‘Mam heeft de Tesla. En pap is aan de overkant. Vrienden, burens, whatever. Maar die moet me zo nog naar tennis brengen.’

‘Met de Land Rover?’

Ze grijnsde alleen maar, schonk het water in en zette het glas aan haar lippen.

‘Maar goed, Mats – zo heet je toch?’

‘Hoe weet je dat?’

‘Als je vijf jaar op een school zit, dan ken je alle knappe jongens wel bij naam.’

Ik probeerde niet te blozen, maar dan is het meestal al te laat.

‘Wat was het idee nou met onze auto?’

‘Moet ik dat echt uitleggen?’

‘Je mag ook wachten tot mijn ouders thuis zijn.’

Haar toontje begon me te vervelen. Zo kon ik het ook. ‘Dat is heel vriendelijk, maar ik moet zo weg.’

‘Wat ongezellig,’ antwoordde ze, en ze ging verzitten zodat

er net iets meer huid van haar benen zichtbaar werd. Maar dat deed ze vast niet expres. Ter zake dus.

‘Die dikke Land Rover stoot twee keer zo veel CO₂ uit als een normale auto en om hem te maken is twee keer zo veel..’

‘Jajaja, dat weten we allemaal wel,’ onderbrak ze me. Mijn mond bleef hangen rond de eerste lettergreep van ‘metaal’.

‘Maar waarom vraag je dat dan?’

‘Omdat het geen reet uitmaakt wat je doet.’ Met een klap zette ze haar glas op de tafel.

‘Hm?’ vroeg ik, bijna zonder geluid.

‘WE. ARE. ALL. GOING. TO. DIE.’ Ze zei het met een grijns, alsof ze de onvermijdelijke professor in een Amerikaanse rampenfilm was, die de nadering van een meteoriet, een kil-lervirus of een zombieleger aankondigde.

‘Sowieso,’ antwoordde ik, maar dat leek geen indruk te maken.

‘Dus wat maak je je druk om de Land Rover van pap? Ga lekker van het leven genieten nu het nog kan.’ Oh my god. Ze dacht serieus dat de hele planeet naar de knoppen ging.

Er klonk een beltoon uit de keuken. Ze sprong op en liep op het geluid af. Wat bedoelde ze met ‘genieten nu het nog kan’? Ik keek haar na. Wat deed ik hier? Kon ik niet gewoon ont-snappen? Ik stond op en liep naar de glazen pui. De tuin leek eindeloos door te lopen. Er vielen dikke druppels in de vijver. Een überrelaxte boeddha trok zich er niks van aan. Ik hoorde Hinkes stem steeds verstaanbaarder worden.

‘Ik heb een vriend op bezoek... Nee, van school. Kan hij mee-eten?’

Nee! Zeg nee! Dat ging ik echt niet doen. Ik zwaaide met mijn armen alsof ik door een schip gered moest worden van een onbewoond eiland. Maar Hinke keerde zich alweer van me af. En ergens was ik wel gevleid door dat ‘vriend’.

Ik plofte weer op de bank en pakte mijn fairphone om Niek te appen. Wat moest ik zeggen? *Ik zit op de bank met het meisje van jouw dromen? En ik begin je al een beetje te snappen...* Bovendien moest ik haar redden. Dat arme kind dacht serieus dat de wereld verging. En misschien wel dat wij dat allemaal mee gingen maken.

‘We eten sushi,’ zei ze toen ze de kamer weer binnenkwam. ‘Lust je dat?’

‘Ik eet geen vis,’ antwoordde ik. ‘En trouwens: ik eet niet mee.’

‘Dat zou jammer zijn. Moet ik dan zelf aan mijn vader vertellen wie er aan zijn auto gezeten heeft?’

‘Ik ga het niet doen in ieder geval.’

‘Als je blijft eten, heb je misschien nog wel een kans.’

‘Hoe dan?’

‘Overtuig me maar.’ Ze ging weer zitten, nu op ruim een meter bij me vandaan en met haar linkerarm vriendelijk in mijn richting op de rugleuning. Wat bedoelde ze daar nou weer mee? Voor de zekerheid vroeg ik het toch maar.

‘Overtuigen? Waarvan?’

‘Dat het zin heeft om de aarde te redden.’ Ze keek me recht in de ogen. ‘We zijn toch allang over die anderhalve graad heen?’

‘Misschien. Maar dat betekent niet dat het geen zin meer heeft. Elke tiende van een graad telt. Ook als we al boven de anderhalf zitten. En ook als we boven de twee zitten.’

‘Maar dan zijn we toch allang dood?’

‘Welnee, hoe kom je daarbij?’

‘Dat zegt papa,’ zei ze met zachte stem. ‘Dat er niks meer aan te doen is.’

Ik vond het ontroerend dat ze zich zo liet kennen. Alsof ik voor het eerst een gat in haar pantser had gevonden.

‘Maar als er nog wel wat aan te doen is... dan mag ik zeker ook geen vis eten? En niet meer naar de Mac? En geen week-endje Milaan?’ Verwend kreng.

‘Je mag ook niks meer,’ zei ik, een beetje uitdagend omdat iedereen dat altijd zei.

‘Nee precies. Dat zegt mijn vader ook altijd.’ Zie je wel.

‘Daarom vindt hij het misschien wel handig om te denken dat er niks meer aan te doen is.’

Ze keek me fel aan, zei niks. Dit was niet slim van me. Ik moest haar te vriend houden zodat ze me niet zou verraden.

‘Maar serieus,’ probeerde ik het goed te maken. ‘Je mag nog van alles. En de wereld gaat er niet aan.’ Nu keek ze weer geïnteresseerd, zonder pantser.

‘Vertel!’ zei ze. Maar er klonk een sleutel, een deur. Ik voelde mijn hartslag versnellen.

‘Daar zul je hem net hebben,’ zei Hinke.

Geen idee of de band al zacht was en of hij het gesis kon horen in de regen. Onwillekeurig keek ik naar de glazen pui. Alsof ik daardoorheen kon springen als ik op de vlucht moest. Had hij de auto gezien? Was hem iets opgevallen? Hoe zag hij eruit? Was hij groot, breed, boos? Nee, dat viel wel mee.

‘Hoi Hink! Zó, wie is deze jongeman?’ Hij was zeker niet groot, maar wel breed. Hij kwam enthousiast op me af en stak zijn hand uit. Ik schudde hem. Of nee: zijn hand schudde de mijne.

‘Dit is Mats, een vriend van school.’

‘Zozo. Vriend of vriendje?’ Hij keek me indringend aan en Hinke liet het antwoord aan mij over.

‘Vriend,’ zei ik en toen hij maar bleef kijken: ‘Gewoon.’

‘Wat niet is, kan nog komen, jongen.’

‘Pap! Hij is activist!’

‘Een activist! In ons huis. Wat interessant.’ Hij ging in een fauteuil schuin tegenover me zitten en keek me vol verwachting aan. ‘En hoe uit zich dat dan? Dat activisme?’ Hij sprak het uit zonder aanhalingstekens te mimen, maar ik hoorde ze toch.

‘Ik ben vegetariër en ik doe mee aan demonstraties. Dat soort dingen.’

‘Och, is dat alles? Best onschuldig, vind je niet Hinke?’

Ze antwoordde niet, maar keek me aan alsof ik haar teleurstelde, zoals ik mezelf ook teleurstelde door die blaaskaak niet de volle laag te geven. Ik gaf er de voorkeur aan hier heelhuids vandaan te komen.

‘Ik moet maar eens gaan,’ probeerde ik en ik stond op.

‘Maar mama komt zo met de sushi,’ zei Hinke. ‘En ze heeft op je gerekend.’

‘Heb je haast, Mats?’ Weer die neerbuigende toon van haar vader.

‘Ik heb vanavond nog een training,’ loog ik.

‘Anders kan pap je straks wel even brengen, met de auto. Toch pap?’

‘Och ja. Ik moet Hink toch nog naar tennis brengen. Als dat mag met al die uitstoot,’ lachte hij.

‘Nee nee, dat hoeft niet,’ zei ik meteen.

‘Maar blijf dan in elk geval eten,’ zei Hinke streng. Zo streng dat ik het als een dreigement opvatte. Ze kon me nog elk moment verraden. Ik liet me achterovervallen op de bank en pakte mijn telefoon om de zogenaamde training zogenaamd af te zeggen. En weer klonk de deur.

‘Ze hebben de halve binnenstad afgesloten!’ was het eerste wat Hinkes moeder zei.

‘Ook goedenavond, schat,’ antwoordde haar vader.

‘Dus jij bent de nieuwe vriend van Hinke?’ vroeg ze, terwijl

ze twee grote dozen op tafel zette.

‘Een vriend,’ antwoordde ik. Niet dat het Hinkes moeder interesseerde. Die was nog veel te verontwaardigd.

‘De Ringstraat kun je dus gewoon niet meer in.’

‘Het is nu een fietsstraat,’ wist Hinke.

‘Je mag ook niks meer van die klimaatdrammers,’ mopperde haar moeder, terwijl ze naar de keuken liep.

Even later stonden er twee schalen met sushi op tafel. Het leken wel schilderijtjes, met felle kleuren en abstracte patronen. Ik zag genoeg exemplaren zonder dode vis. Met komkommer of avocado. Nu niet gaan zeuren over de water footprint. Het was al lastig genoeg om me hier een houding te geven. En dan had ik het nog niet eens over die onhandige stokjes.

‘Ga je gang, Mats,’ knikte Hinkes moeder.

‘Mats is vegetariër,’ zei Hinke. ‘En klimaatactivist.’

‘Dat geeft toch niks?’ zei haar moeder. ‘Er is genoeg met alleen rijst en groente.’

‘Van mij mag je alle zeewier hebben,’ zei haar vader terwijl hij een lap tonijn door de sojasaus haalde. ‘Maar Mats, ik zie dat je ook leren schoenen draagt.’

‘Ja?’ antwoordde ik, terwijl ik met de stokjes in mijn verkrampte vingers een avocadosushi benaderde.

‘Vind je dat niet een beetje hypocriet?’ vroeg Hinkes moeder.

Ze keken alle drie naar mij en toen pieng, pieng piengden er ook nog drie berichtjes in mijn broekzak. Dat moest Niek zijn, die elke zin en soms zelfs elk woord apart verstuurde.

‘En je hebt een smartphone, weet je wel hoeveel zeldzame metalen daarvoor nodig zijn?’

‘En steenkool om hem op te laden,’ vulde vader aan.

Ik kreeg het steeds warmer. Maar ik had net met veel moei-

te de sushi ter hoogte van mijn mond weten te brengen en was vastbesloten deze hap tot een goed einde te brengen voor ik ging reageren.

‘Wist je dat avocado’s uit Peru komen?’ vulde Hinke de stilte in.

Ik slikte en legde mijn stokjes neer. Vader en moeder aten vrolijk door. Hinke keek vol verwachting naar mij.

‘Ja,’ begon ik. ‘Ja, dat weet ik. En voor elke kilo avocado is duizend liter water nodig. En worden bomen gekapt. En het leer van mijn schoenen komt van een koe. En mijn telefoon is ook niet helemaal duurzaam. Dus wie zegt er nou dat je niks meer mag? Jullie! Van jullie mag ik geen leren schoenen, geen telefoon, geen avocado.’

‘Nou, Mats,’ probeerde Hinkes moeder me te onderbreken. Ze ging nog meer rechtop zitten dan ze al zat. Maar ik ging door.

‘Omdat ik me voor het klimaat inzet, is ineens alles wat ik doe hypocriet. En dan mag het niet van jullie. Maar iedereen is hypocriet. Leven is hypocriet. Er is altijd meer wat je kunt doen. Maar ik doe tenminste *iets*.’

Ik zag Hinke naar haar ouders kijken, misschien wel trots op haar nieuwe vriend.

‘Nou Mats, jij durft!’ begon haar moeder. ‘Misschien heb je wel een punt, maar ik vind het ongehoord dat je ons hier in ons eigen huis de les komt lezen.’

Haar man keek me aan om te zien wat ik daarop te zeggen had, maar Hinke was me voor.

‘Wij begonnen, mam. Met de les lezen.’

Haar vader knikte en ik waagde me aan een volgende sushi.

‘Nu snap ik wel dat je activist bent,’ zei Hinkes vader. ‘Ik dacht eerst wat een slappe hap, maar misschien zit er toch wel genoeg vuur in je.’

‘Dank u,’ mompelde ik om toch iets te zeggen.

‘Maar,’ ging hij verder, ‘van jou mogen we dus nog wel van alles?’

‘Natuurlijk. Er is nog ontzettend veel wat wel mag.’ Ik dacht even na. ‘Je mag alleen de Ringstraat niet meer in met je auto.’

Hinkes vader begon te bulderen en zelfs haar moeder kon een glimlach niet verbergen. Het leek wel alsof ik op het laatste moment het juiste wachtwoord had gevonden. Helemaal toen Hinke zei: ‘Pap, kunnen we vanavond de Tesla niet pakken dan? Dat is wel zo leuk voor Mats en zijn klimaat.’

Hij bromde even en antwoordde toen: ‘Voor deze keer.’

‘En jij ging zelf naar huis, toch Mats?’ vroeg Hinke, maar het was eigenlijk meer een dwingend advies. Dat begreep ik pas toen we even later in de carport afscheid namen. In haar tenniskleren gaf ze me een hug en nog beter: een pincet.

Terwijl zij in de Tesla stapten, liep ik langzaam de carport uit. De regen was gestopt. De auto zoefde langs. Ik zwaaide ze na, liep nog een paar passen en draaide toen om. Voorzichtig sloop ik de carport weer in. Je kon echt wel zien dat de Land Rover een lege band had. Dat werd nog leuk als meneer Hinke het morgenochtend ontdekte. Maar de oorzaak zou hij niet vinden. Ik draaide het dopje van het ventiel en pikte met de pincet de linze eruit.

Twee dagen later kreeg ik een appje van Hinke. Dat ze nog met me verder wou praten. Dus of ik die avond wat met haar wou eten.

‘Is goed. Maar ik ga niet naar de Mac.’

‘En ik ga niet vega.’

Ik kon het nauwelijks geloven. Een date met Hinke uit de vijfde. Maar ineens bedacht ik dat het misschien een valstrik was. Haar vader moest inmiddels de platte band wel ontdekt

hebben en dan was ik misschien toch de eerste verdachte... Tenzij Hinke het hem uit zijn hoofd had gepraat. Zou ze dat voor me doen? Of bleek ik straks een date met een wraakzuchtige vader te hebben?

Ik opende onze chat weer en zocht naar woorden om haar oprechtheid te testen. Ik staarde nog een tijdje naar onze appjes. En toen was ze ineens weer *aan het typen*.

‘Je mag ook niks meer,’ appte Hinke. ‘Maar jou mag ik wel.’

Waarom dit boek?

Wij geloven dat verhalen een grote rol kunnen spelen in het leefbaar houden van onze planeet. Verhalen schetsen een beeld van een wereld waarin je liever niet of juist wél wilt leven, en laten je daarover nadenken. Ze bieden een perspectief op een duurzame toekomst en verbeelden hoe je daar kunt komen.

Vandaar ook dat we met Schrijvers voor Toekomst aanwezig waren bij de klimaatstaking van scholieren op het Malieveld. Het was fantastisch om te zien hoe jongeren reageerden op onze aanwezigheid daar. Ze voelden zich echt gesteund en gezien. Al in de trein terug naar huis ontstond zo het idee voor een verhalenbundel. Want wat kunnen schrijvers beter dan verhalen vertellen?

Met dit boek willen we jongeren die zich te veel zorgen maken over het klimaat geruststellen en jongeren die zich er te weinig zorgen over maken wakker schudden, zodat we samen kunnen zorgen voor een duurzame toekomst.

Met hoopvolle groet,
Schrijvers voor Toekomst
schrijversvoortoekomst.nl

Op school aan de slag met dit boek?

Scan dan de QR-code voor lesmateriaal:

